

in Maart aankomt, kan men 's winters in het Zwin ook wel enkele exemplaren vinden, die in de smalle kreekjes, door de duinen tegen al te felle wind beschermd, hun voedsel zoeken. Ook de *tureluur* (*Tringa totanus*) blijft 's winters wel bij ons. Dit keurige steltloper is door zijn rode poten, rode snavel en bruin grijze bovenkant zeer makkelijk te herkennen evenals aan zijn roep: tjù-u-u, tjù-u-u. Het moeilijk te vinden nest moet men zoeken in graspollen. In de broedtijd vertonen de tureluurs ook grappige dansbewegingen en merkwaardige vluchten.

De *veldleeuwerik* (*Alouda arvensis*) zong, dat het een lust was, nu en dan liet de tamelijk zeldzame *duinpieper* (*Anthus campestris*) zich horen en op de terugweg werd de *grijze klauwier* (*Lanius collurio*) waargenomen. Bij rustig onderzoek vindt men in de bosjes achter de duinen zeker doornen, waar de klauwieren insecten op hebben geprikt, soms kikkertjes of jonge vogeltjes.

Dit korte verslag van een korte excursie moge de indruk wekken, dat een rustige dag in het Zwin en omgeving een welbestede dag zal zijn, vooral voor de beginnende vogelkundige, die met enige voorbereidende studie de veldwaarneming begint.

Botanisch verslag van de excursies naar het Zwin op 15 Mei en 13 September 1936.

L. PGMA.

Eerste excursie : 15 Mei 1936.

Deze excursie werd voorafgegaan door een lezing over het Zwin gegeven door prof. van Oye voor het Genootschap, op 12 Mei 1936.

Prof. van Oye trok vooral de aandacht op de geschiedenis van het nieuwe duin dat zich in het Zwin vormt, tusschen Knocke en Kadzand en legde de theorie van Van Dieren uit. Ter plaatse was dan ook zeer duidelijk die theorie te volgen, vooral, wanneer men, zooals prof. van Oye, de ontwikkeling van het, nu 3 m. hoge duin sinds 1928 heeft nagegaan. Daar werd dan ook duidelijk de groei van het nieuwe duin aangetoond, en met de voor-

beelden voor oogen uitgelegd. De nieuwste gedeelten van het duin zijn begroeid met *Triticum junceum*.

De volgende planten, waarvan de lijst opgemaakt werd door Dr. Van Langendonck, werden in de streek aangetroffen.

I. In het Zwin zelf :

Halophyten waarvan de meeste nog niet in bloei.

Obione portulacoides, welke Hauman en Balle *Atriplex portulacoides* noemen.

Salicornia herbacea (L.), waarvan zeer jonge plantjes uitkomen. Deze plant is de « zeekraal ». Die naam werd voor het eerst gegeven door Dodoens, terwijl Job Baster (1765) de plant noemde « krabbe-kwaad » of « zee-grappe ».

Glaux maritima (L.), alhoewel het nog zeer vroeg was, bloeide die plant reeds hier en daar.

Suaeda maritima (L.).

Lenionium vulgare (Keller) = *Statice lenionium* (L.), begint uit te komen over het heele Zwin. Er zijn ook nog veel uitgedroogde planten van het vorige jaar.

In een publicatie in 1887 verschenen in het « Botanisch Centralblatt », vestigt J. Mac Leod de aandacht op de heterostylie van deze planten, hij noemt een forma *macrostyla* en een forma *brachystylis*. Ook Hegi vestigt daar de aandacht op in zijn « Illustrierte Flora von Mittel Europa ». V 3 pag. 1885.

Artemisia maritima (L.).

Festuca rubra (L.) reeds in bloei.

Puccinellia maritima (Huds.) = *Glyceria maritima* (Huds. Wahlenb.).

Ammophila arenaria Lk (Helm.).

Salsola kali L.

Cakile maritima Scop. in eerste zone nog niet in bloei.

II. In de duinen. Reeds in bloei :

Arenaria serpyllifolia (L.).

Honchenya peploides (Ehrh) = *Ammademia pepl.*

Erodium cicutarium (L.) L'Herit.

Viola tricolor (L.).

Hippophaë rhamnoides (L.).

Solanum dulcamare L.

Carex arenaria L. die een typische zandbinder is.

Elymus arenarius L.

Phleum arenarium L. = zanddoddegras. Deze plant is afkomstig uit Zuid-Europa en kan in de duinen leven omdat het klimaat in de pannen bijzonder zacht is.

Veronica Tournefortii (Smel.).

Niet in bloei :

Thalictrum minus (L.).

Sedum acre (L.)

Eryngium maritimum (L.).

Chaerophyllum Anthriscus (L.) Schinz et Thelling (= *Anthriscus vulgaris* Pers.).

Calystigia Soldanella (L.) K. Br. (= *Convolvulus Soldanella* L.).

Cynoglossum officinale L.

Myosotis micrantha Pallas (= *Myosotis arenaria* Schrad.).

Dipsacus silvester (Huds.) Mill.

Hieracium umbellatum L.

Hypochoeris radicata L.

Ammophila arenaria (L.) Link.

III. Achterkant der duinen en aangrenzende gedeelten :

Sambucus nigra (L.) in bloei.

Salix repens (L.) in vrucht.

Stellaria media (L.) Vill.

Cerastium caespitosum Gil. (= *Cerastium triviale* Link.).

Ranunculus bulbosus (L.).

Cochlearia danica L.

Sisymbrium officinale (L.) Scop.

Capsella bursa pastoris (L.) Medit.

Rosa pimpinellifolia L. (= *Rosa spinosissima* L. volgens Hegi).

Geranium molle L.

Te vermelden valt nog, in de poelen, een bruine kleur veroorzaakt door Diatomeeen ; daartusschen en op andere plaatsen ziet men donker groene vlekken van Myxophyceën.

Bibliografie :

- Voor de duinvorming : J. W. VAN DIEREN. *Organogene Dünenbildung*. — Eine geomorfologische analyse der Dünenlandschaft der West-Friesischen Insel Terschelling mit Pflanzensoziologischen Methoden.
's Gravenhage. Martinus Nyhoff 1936.
- Over schorreplanten : Dr. VAN LANGENDONCK : Schorre planten verschenen in het *Botanisch Jaarboek* en in « *Bulletin de la Société royale de Botanique Belgique*. »
DUMORTIER. — Publicatie verschenen in de « *Bull. Soc. royale de Bot.*, deel VII, 1869.
- VAN DEN BERGHE. — Publicatie verschenen in het tweede *Botanisch Jaarboek* 1890.
- Algemeene flora's : HEGI. *Illustrierte Flora von Mittel-Europa*.
L. HAUMAN et S. BALLE. — *Catalogue des Pteridophytes et Phanérogames de la Flore Belge*.
Imprimerie J. Duculot. Gembloux 1934.

Tweede excursie : 13 September 1936.

De bedoeling van deze uitstap was het Zwin en de schorre planten te zien in de Herfst. Maar het was reeds een weinig te laat, de meeste planten waren al uitgebloeid, vooral de *Lemonium vulgare* (= *Statice lemonium*). — Wat typisch is, is dat naar de kant van Kadzand toe, deze plant reeds veel verder gevorderd was, dan naar de kant van Knoeke ; dit schijnt te moeten geweten worden aan een verschil in zoutgehalte.

In de schorre zelf vonden we nog in bloei : *Spergularia marginata*.

Op de grens schorre-duin werden aangetroffen :

Anagallis arvensis, L. die nog in bloei stond. Deze werd ook in de duinen gevonden.

Plantago Coronopus, L.

Lycopsis arvensis, L. nog in bloei.

In de duinen : uitgebloeid :

Cynoglossum officinale L.

Thalictrum minus, L.

Galium verum, L.

Achillaea millefolium, L.

Salsola Kali.

in vrucht :

Hippophaë rhamnoides L. de duindoorn.

Solanum dulcamare, L.

in bloei :

Thymus serpyllum, L.

Alectorolophus major Rehb., hier en daar nog in bloei.

Helianthemum ovatum, hier wees prof. van Oye, op het verschil dat bestaat tusschen de *H. ovatum*, die meer aan de zeekust voorkomt, en de *H. nummularium*, die meer in Zuid-België thuis hoort. Bij *H. ovatum* zijn de bladeren éénkleurig groen, onderaan weinig behaard of kaal, soms alleen nog op midden nerf behaard, terwijl bij *H. nummularium* de bladeren boven groen en onderaan viltig behaard zijn.

Den Heer Van de Vijvere, apotheker te Brugge, bracht ons dan op een prachtige plaats in de binnen duinen, waar we o. a. aantreffen :

Kleine populieren.

Pinus maritima (= *P. pinaster*).

Eiken.

Convolvulus Soldanella, L. (= *Calytegia Soldanella*, L.) de strandwinde.

Orchis latifolia, L. in bloei.

Epipactis latifolia.

Juniperus communis, L. Jeneverbes, in vrucht.

Kuantia arvensis, Coult, in bloei.

Sedum acre, L., nog in bloei.

Senecio Jacobaea, in bloei.

Senecio erucifolius.

Berberis vulgaris, L., in vrucht.

Thymus serpyllum.

Euphrasia.

Aan te stippen valt nog dat op het duin in Kadzand gevonden werd *Eryngium maritimum*, soort die in de belgische duinen zeldzaam wordt.
